СИЙЛЕ ХИЙЛА СОВЕТСКИ КХАЛНАЬХА!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,
Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Советаи Министрий Советаи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 8 март, 1973 шу. • №-29 (5293). Мах 2 кеп.

СОВЕТСКИ КХАЛНАХАГА

Деза советски кхалнах!

Вай социалистически Дахьен сийлахь мехкарий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дог тІара дахьгахьа ду шуьн Дунен хьалхэ шатера юкъера кхалнахь дн 8 март — дерригача дунен тІара-ча къаьсттера кхалнахь цхьаъгІоьи солидарностин пІей.

Из бІаьстен цІей вай мехка беаггала дерригача хьалха юкъера а хинна дІаэттад. Советски Социалистически Республикай Союза ах бІаь шера юбилеи сердало-но сийрдалькхад из тахан.

Советски кхалнаха доккха дахьа льлад дуккхача къаьмий социалистически пачхьалкхе, дохаргоаца СССР хьалхэ доттагІаз дегІадолададелчеи чІоагІдечеи. Шоай дахьна, моарошца, вежарашца цар хьалъяьй сийлахьйоккха Советски Союз, турпалехь дораьй-из моастагІех, вай Дахье тоалугга, массе оагІорахьара дун прогресс Іалашъяьй. Социалистически Дай-мехка сийлахьа летоиеча юкъе доше алапашца дІаэзьяьй пар цІераш. Тахан а кхонахаша цхьан мугІаре дІа а этта советски кхалнаха хьалхэ коммунизма сийзьэ-йоккха здани, хьаю лаьттан тІа этгара ниисаІа, этгара гуманнеги а йолча общество.

Социализма хьалашка, советски республикай вежарашца болча дезале овлангара денз хунделлонад масс а кхамах болча кхалнаьха хьы. Бокъонца пІрІаген цхьатера бокъонаши йолаш болча пар шера хьалхэ шоай башха-дика таланташ кхетамаш. Кхалнах бокхача лоарІаме боацаш дола цхьаьнна дакъа дац экономика, Іилма, культура, общественни гІулакхий. Фабрикашкеи заводашкеи, колхозашка а Іаламан лаборатореашка а, школашкеи больницашкеи, пачхьалкхеи учреждешка а гІулакхаш дара сфере а — массанахьа а эш йоккхо йолаш дола кхалнаьха кулгаш, кІоарга хьакъаза, доалдеш бола бІаргаокхам, дега йІорхо. Дахьене лаккха мах а ду, даха доагІача тайпара белташ а доах шиъ мехкарашта коммунизм хьалъеча карадІувла гІулакхаш.

Парте XXIV съезда, КПСС Центральни Комитета декабрьски Пленума решенешкара, «Советски Социалистически Республикай Союза шоьштьче итт шу дизара хьакъеьна» КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева яьча докладагара хьадоагІаш дола дехкараш дегаш айдена кхоачашдеш долал хІанз советски халкъ. Верригача мехка гІолла дІаэржаш латт социалистически яхьа низ бола талгІи.

Миллионий деиз а хинна дІаэттад «Дукхагіа, дикагіа, дІадолар кІезигагІа долаш тергьа продукци» яха пятилетка кхоалагІча, хоаламбева шера низ бола лозунг. Шеко ян, общественни производства эффективность мамога лакхъяр дуьйа баьрзача къовсаме советски кхалнаха бахха овсарле лакха йоданш, творчески къаьхьегара, хІамай чІоагІга кхоьнбареи хьурматдареи образецаш гойтаргІиларх.

Дог тІара кІоарга лоарІаш кхаёр вай тахан кхалнахага-ноаношка. Кхуьш йоагІача тІехьашта этгара хьалхара кхетам тешаш болча цар бераш хьалхеду тІехдикача общественни идеалашцеи нравственни гІулакхашцеи, сакъэтам болаш, къаьхьегам дуьйа-безаргбоаш, социалистически Дахьен бизза бола граждани хургболаш.

Парчеи правительствап хаддаза йоаьхо ю хаьнга хьал-торо лакъьяра, тІа-тІа дуккагІа хуьлаш дола эшача культурнии духовнии хІаманца кхалнаха шоашта бизза-гІа кхоачамбара, наьна декъар кхоачашце тІа-тІа дуккагІа ал-ётуь болаш уж боахабара. Хіара шера наха чуховша дІаеч миллионаи керда квартираш, шеран берий учрежденой сеть, деггаьх цІагІара болх оттача боаккхаш йола бытовой службаш. Кхалнаьх къаьхьегаи быти толяра чакхдаха аьнна парте XXIV съездо оттадаь гІулакхаш дизза чакхоахаш да.

КПСС Центральни Комитето раьза хинна белгалдоаккх, вай мехкарча кхалнаха Советски пачхьалкхеи ленински ораьхара политика — халкъашта юкъара машареи доттагІаеи политика массан раьза а йолаш хьалдоанаш хилар. Индюстрен халкъий турпалча къовсамцарча шоай солидарностаца, Гаргарча Малхбоаче-нерча империалистически агрессенга духьалъяра, дунен халкъашта доккъерча кхоккама дерригача кхуьрнаш дІадахара тІехьарча массови болама юкъе дакъа лаьцаца цар хьинаре новкъосташ ду лаьттан тІа машар чІоагІбара. Интернационализма принципаш та тешаме болча советски кхалнаха парглаттоин боккъонца йолча демократен, къаьмай лоІама а советски-йоккхий идеалаш чІоагІъяр духьа шерду социалистически мехкашкарча пашшацара, ерригача планета тІарча къаьхьегача кхалнахадара бувзаман.

СССР-е коммунизм хьалъеча советски кхалнаха карадІувла тІехдаьлна доккхий хІаман белгалдоахаш а дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха боламе советски кхалнаьха комитето леладу беркате гІулакхаш, доазол дехьарча мехкий халкъашцара советски халкъа доттагІаз дегІакхувлачеи чІоагІдечеи ловца доккха дакъа белгалдоаккхаш а ССР Лаккехьарча Советаи Президиумо халкъий ДоттагІала орден еипай Советски кхалнаьха комитета.

КПСС Центральни Комитето Дахьен из деза соигІаг дог тІара дахьхьала ду шуьн, советски кхалнах.

Деза кхалнах! Хьинар дола къаьхьегамхой, вай Дай-мехка тергьаме мехкарий! Уьк деазча дийнахь КПСС Центральни Комитето ловца боаккх шозна шо чІоагІга могашмаьрша далар, денали хьинари долаш хилар, къаьхьегачеи бераш кхеоачеи оаш керда толамаш дахар, дезала во ца гуш, доккха ираз долаш шо дахар ловш!

Хоастам хилба советски кхалнаха а- дог тІарча патриоташтта, коммунизм хьалъеранта!

Дахьала хилба дерригача дуьнен тІара къаьхьега кхалнах!

Дахьала хийла вай сийлахьйоккха социалистически Дахье!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

Дика дешарца общественни вахарг хьинаре лаьца лаьарча белгалдоаккхий медучилища дешархой Хушнева Тамара, Лебедева Людмила, Хашагульсова Лиля. ТІекдика дешарал совгІа художественни самодеятельносте а дакъа лоацаш ба уж.

СУРТА ТІА: Лардехьара аьтхьа Хушнева Тамара, Лебедева Людмила, Хашагульгова Лиля. И. ПЛИЕВА сурт.

СОВЕТСКИ КХАЛНАЬХА КОМИТЕТА ХАЛЬЯЬЙ ДОТТАГІАЛА ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

СССР-е коммунизм хьалъеча Советски кхалнаха карагІайнаьш белгал а деш дунен халкъашта юкъерча «Халкъашта болаьмен советски халкъа доазол дехьарча халкъашцара доттагІал дегІадоладеи чІоагІдечеи Советски кхалнаьха комитета дах дика гІулакхаш теркал а деш Халкъий ДоттагІала орден лойла Советски кхалнаьха комитета.

СССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 6 марта 1973 ш.

Хьайбаш леладерий гІулакхаш

Ййелагіча пятилетка хоадамбева, кхоьалгіча шера хьалхарча шиъ бетта, вай республика хьайбаш леладераша бьчьа балха итогаш йьй.

Уьк шера цхьоалагІа март тІаьхьоачаш шера индустраи-из пачхьалкхеннга йоьхьаран хьалха яр Ачхой-Мартана, Наьсареи, Урус-Мартана, Шелковской районаш. Дідадхача шера цхьоалагІча марте яьккха хинначунца ниийсйича пачхьалкхенга шера йоьхьилга Ачхой-Мартана районе — 4 процент, Магіалбика районе — 13 процент, Урус-Мартана 19 процент алсамдьяннад.

Шура яккхаран из паччахьалхенга йоьхьаран дІадахача шера-на ниийсйича тІехьайисай Гроозненски, Шаьла, Сунженски районера шурий-товарни ферман; Масала, паччахьалхенга шура йоьхьара лаш Гроозненски района боахамаша 52 процент мара кхоачашъяьш. Дідачаха шера 1 март тІаьхоачаш ехка хинначуз 30 процент кІезигагІа я из.

Шаьла района колхозаши, совхозаши 57 процент кхоачашъяьй пачхьалкхенга шура йоьхьара хьалхарча квартала план, е дідадача шера хьалхарча шиъ бетта ехка хинначуз 28 процент кІезигагІа. Дідадача шераца ниийсйича 18 процент кІезигагІа ехкай паччахьалкхенга шура уьк шера хьалхарча шиъ бетта Сунженски района хьайбаш леладераша а.

Паччахьалкхенга дуйх доккара республика районашта юкъе дика толамаш дьхьал Ачхой-Мартана, Ведана, Советски, Наьсареи, Шелковской районаша. Цхьоалагіа март тІаьхоачаш паччахьалкхенга дуьх доккара уьк шера хьалхарча квартала план Ачхой-Мартана района — 111 процент, Ведана — 181 процент, Советски — 109 процент, Наьсареи Шелковскойи районаша 106 процент кхоачашъяьй.

Чоагіа тІехьайисаб паччахьалкхенга дуйх доккара хьалхарча квартала план кхоачашъяра Урус-Мартана, Надтеречни района хьайбаш леладераш. Паччахьалхенга дуйх доккара квартала план Урус-Мартана района къаьхьегамхоша — 47 процент, Надтеречни 41 процент мара кхоачашъяьяьш.

Дідадхача шера хьалхарча шиъ бетта дехкачух 46 процент кІезигагІа дуйх дехкад уьк шера шиъ бетта Надтеречни района боахамаша, хІаьта Урус-Мартана — 44 процент.

Фу бахьанан долаш ниийсенаш уж кхоачамбоапараш?

Доалаина Гуьлаг делга во пІаьтІехьдьяьккхад республика хьхьйолча колхозашкеи, совхозашкеи, ниийса пайда эцаш доакъарча дукхагІойча фермашка доакъар кийчду цехаш ян, шиъ хьинаьха итогаш ян социалистически яхьа.

1973 шера 1 март тІаьхоачаш паччахьалкхенга шурен дуьхи дохкара хьалхарча квартала план кхоачашъяра йолаш

СВОДКА

	Шуре цхьоалагІча квартала план кхоачашъяра проценташ	Дуьх цхьоалагІча квартала план кхоачашъяра проценташ
Ачхой-Мартана	93	111
Ведана	55	181
Гроозненски	52	72
Гудермеески	62	76
Магіалбика	66	63
Надтеречни	50	41
Наьсареи	69	106
Наурски	60	50
Ножай-Юрта	15	92
Советски	5	109
Сунженски	62	55
Урус-Мартана	78	47
Шаьла	57	82
Шелковской	76	106
Республике	62	79

КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ ДЕКХАРАШ

Седкан КПСС обкоме хилар СССР хьаьв 50 шу дизара хетаьяча КПСС ЦК, СССР Лаккехьарча Совета, РСФСР Лаккехьарча Совета торжественни заседанс Л. И. Брежнева яьча докладагІа хьежжа долча республика культуран искусстван болхлой декхараш дувлаш йола совещани.

Цун балхана дакъа лаьцар партет горкомин райкомий идеологе дешаша болча секретараша, къаьхьегамхой районнин городской Советий исполкомий председателий заместителиша, городской районнин культура отделий заведующеша, районни киносета директорий культалхоша, искусства болхлоша, республика цхьайолча министерствайн ведомстваьй болхлоша.

Совещане къамьяьлаш дир Р. С. **Измайлова** — Шаьла райисполкома культура отдела заведующе, **Б. Б. Абдариева** — республикански технийй театра директора, **М. Б. Бадриева** — Ачхой-Мартана райисполкома председателна заместителе, **В. С. Золотарева** — республикански технийй театра керттерла режиссера, **Л. В. Брайловске** — республикански музыкальни училища директора, **П. А. Симкинас** — Гроозненски горисполкома культура отдела заведующе, **Т. М. Ахматхановас** — КПСС Гроозненски райкома секретара, **Р. Ю. Арсанукаевас** — республикански культпросветучилища директора, **М. А. Соловьева** — РСФСР Министрий Совета кинематографена йолча Комитета председателна заместителе.

Совещане къамьяьл дир РСФСР культура министра **Н. А. Кузнецова.**

Совещане балхаца дакъа лоадаш хилар КПСС обкома хьалхара секретарь **С. С. Апряткин,** КПСС обкома секретарь **Х. Х. Бокова,** республика Министрий Совета председатель **Р. Б. Бахаев.**

21 АПРЕЛЕ — КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИК

Къаьхьегама цІей долча дийнахь — лаккагІа йола къаьхьегама овсарле!

В. И. Ленин вах ди массова а коммунистически субботникс аравалара белгалдаккха ваьна московски автозаводшага еана предложени раьза хинна хьалъядар революце бабчч дьяьлс. Дукхха пах гуьлуш митингаш хуьл Ульяновска предприятешкеи учреждешкеи, областа колхозашка а совхозашка а. Массова а раьза болаш я цига дакъа лоацаяьй резолюцеи: кхоьвьа бедалцаш материалашцеи 21 апреле болх бе, ну денах къаьхьегама овсарле этгара дехкаріа йола ди де, цига дакъа-ха дерригача аьчч нйелагІча пятилетка фонде дІачузала.

(ТАСС корр).

Ульяновск.

ЯПОНЕ ПОСОЛ Л. И. БРЕЖНЕВА ТІАЭЦАР

6 марта КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева тІаийцар СССР-ера Японе посол К. Ниидзаки, пунша доттагІал тІехь беседа хиар. Японе премьер-министра, либерально-демократически пеоте президента Какуэй Танака шийгара ййта послани дІаеларца цо Л. И. Брежневга.

Беседа ева хайа цига вар СССР МИД-а шоллагІча дальневосточни отдела заведующи И. Ф. Шпедько.

Партийни билеташ хувца доладеннад

ХЬАЙ ВАХАРА ІА ЛОАРХІАМ БУ ДИ

Тха газето хоам мабарры ухх деношка партдокументаш хуьлла болабеннаб вай республике. Этгара хьалха из лоарІаме долитически организацеонни болх дІабоаллабраш Заводской, Шелковской районни организацеешя.

Самардийнахь юха а КПСС Заводской райкоме вІашагІкхийтабар парте ветеранаш. Уж бийлабо цига керда 1973 шерара партбилеташ дІадалора. Парте райкома болхлой царна партийни документаш кийчдь дахара тІехьара гІулакхаш чакхдоахаш бар, хІаьта кортош кІайдинна кхоной зале вІашагІкхийтта шоайга безаме кхаъ маьлаш деш бигІар. Вай мехка социализмаш коммунизми хьалъеча белгалга лер йитай нарех хІаране, цудухьа духха да царна лагахараш а. Партеи Советски правительствап боагІа а боагІаш дахха мах бабо цар кхъьегамга. Дукхагібарий ноакхош ордена-шцеи медалашцеи хьалдиш да. Хіаьта вай республике 1973 шерара партийни билеташ духьяьшха нарна дІалуш хилар а цар сийлеи гІулакхаш тІехьоно тІоагІа лоарІаш долга да. Советски Іаьлал дакккалехьа денз Коммунистически парте членалла болаш нах ба нарна юкъе. Цу хана деза парте цІи а хуьлаеча кандидатий партбилеташ а хийлад масеехьасса, цхьабакъда цун маІан, чуловлаш деим цаІ хиннаб: хьо парте члеи вале этгара халагІча хоттаеч хьалха Іаттаяра хуьлга. Дукха лайнаб цар халонаш, бакъда, советски нахъа таханарча сийдана пахарга хьежача шоай лийрІар бакъхина дІаэттачеи шоай гІулакх тешшаме дІахо хьош долгеи хоша бола уж тахан са-эпорта ба.

Зале чубоагІа парте Заводской райкома секретараш, бюро членаш, КПСС Ногхч-ГІалгІай обкома болхлой. Цар дІайкх моарша ду парте ветеранашка Цун тІехьагІа парте райкома хьалхарча секретарш Осипенко Николай Федоровича хьалхара партбилеташ дІалу кхъьнагІболча коммунисташтта ши. Галенскаяйна, Якубовскена, Ханиевна, Бессоноваца, Базоркинна, Краскоевскена, кхъчарна.

Паччаьа заман Іазап яза, рёволюци бахьан цІей Іонхьяга контрреволюце пхьорчаьта нахьи духьалъяттабаь, фашистски гІабарахоцца шоай са дехка мийра ди-йита а, хІаьта цхоаькра мелал па гойташ бола уж керда партбилеташ бе дехкача боорам боашшаш гІадбаьрца дош на оалалуш бус, цар бІаргашка хи-от.

— Се сахетаме йолча хан-ден хьалъеш партеи гІулакха тешшаме йолаш хьаенаб со, — дагалаьтта уйла малагІа я, ъна? — хьаттар аз Базоркина Салідалий Джанетага. Ше яхаш яькха дуккагІойла ха партийни просвещенеи организаца хьанаре болх беш яькхкай цо. Хіанз персональни пенсионерка я из. Республике а, яхьчаьа а кІезига бан цо хьайхьи, шийсча наьк, тІа бахьан нах. Цар дог тІара барках йоьх цунна. Иштта сий дьяьл парте ветерана пачхьалкхенга а. Цунна еиная «Знак почета» яха орден, кхьдоа-ги совгІаташ.

— Коммунисти парте чле долаш айса болх беш яхаш лъар-таха кхы а доккхагІа хилитара дукха а Іаьма дІалургдар аз. — жоп делар цо.

Гуьлбенаршта керда партбилеташ дІаденачуз тІехьагІа парте ветеранашта барклаш оалаш къамьял цар парте Заводской райкома хьалхарча секретара Осипенко Николай Федоровича. Цо, аьлар:

— Шоайга а тхона а деза ян да таханарлор. Этгара хьалха шуга дІалу оаха керда партбилеташ. Иштта шун сий делга тхоай декхар лоарІаш да тхо. Кхона дІаеч хана деш парте нуьгІаеран этта тІемен машарен фронтанца сий долаш делаий оаш Ленина парте члена дІа. Хіаьта хІаьт шоша пенса долларше шоай шиз дІахоочаш доза гІулакх ду оаш тхона, партийни болхлоша, кхона тІехьа коммунистически кхетамаш хьалъеча. Къаьгаеран партийни организаци шо сачна коммунизма идеалаш бахьан тешшаме кхъьсаьлча хьожаргіа тхо. Барклаш кхъда шоана, могаш а долаш духха дахадда шо!

КПСС ЦК майски (1972 ш.) Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева белгалдаьлларг, партийни документаш дувлаш, партийни принципаш маІан долаш хилар, ший муггІараш чІоагІдера парте чакхдоахаца гІулакхий доаргІамгІера оагІув но чулоацаш хилар. Уж хувца еш йоа кийчо вай шашка шоай тайпара дола хьажар, КПСС XXIV съезда решенеи хІаман партийни организаце мишта кхоачашъюн цин болаш доагІар дизза хьадоахаш хьожар а хинна дІаэттар. Цу болхаца дувзадена шоашта хьалхашка лаття балха декхараш ниийса хьетадеш я парте Заводской райкома ерриге аппарат, района коммунисташ.

Партдокументаш вІашагІехьалаца из гІулакх дика долзаш бола ваз хьакъоастабаь, уж дІателара помещеени кийчьяй, хиннаьха партбилеташа тІателаду карточкаш доахьяра вІашагІехьаьккхад.

Из гІулакх сихлаь чакхлаккха а гІертаи уксаза, болх лостамага-ІІабабьара иожкъостад ду массе тайпара техкан уйла яьк оттаньча меропиятеша. Хіаьта из бераца болх — коммунистий хьпар айдара, цар шоай балхацара а общественни нахапрага а бекттокъам тІабераб-заба ерригача партийни организацеш ка чакхдоккхаяра Іаьлаце гІерт парте райком.

Уьк деношка керда партбилеташ дІалургда производственни-товарни контора, Ленина цІерагІ-на Гроозненски механически чакхдоахаче завода; иштта кхъча партийни организацеи коммунистаиа.

С. ШАБИЕВ.

Самардийнахь, Гроозненски районе Заводской районе коммунистий вахарг йоккха событи хилар.

КПСС Заводской районе дІадоладир партийни билеташ дувцинга. Парте райкома заседане гулбелар парте ветеранаш, пенсионераш, иштта кхьбораш.

Гулбенаршта керда партийни билеташ дІаэнарца дакъа-ха бувзам ловца бахьхар КПСС райкома хьалхарча секретара нов. Н. Ф. Осипенкоас.

СУРТА ТІА: А. Т. Галенская, М. Ханиевна, керда партбилеташ дІалуш ва КПСС Заводской районе секретарь Н. Ф. Осипенко.

ЦIЕЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, ТХА ХЬАМСАРА КХАЛНАХ!

Дего хьийха каралаьца гIулакх

ЧЕЧИНГРАЖДАНПРОЕКТ» институте массанена йохьаш я №3 йолчу комплексийн отделин начальник Хисиева Мавина Сергеевна. Из я парте член, хьанаре общественница, «Экономическая знаний лардан» Iомаена комсомольски кружока пропагандист.

Шин кIира цкъа аIашагIехкетт яз ладугIаргашца. Заняткеи цIеран шин-кхо бийсе хьалха, кхы мел дола гIулакх юстара а даькке, дика кийчиу из заняте яргIанарча темана. Конспекташка хьож, кружока тематиказ дола керда кIиккижан, журналаш, газеташ тIара статьаш ен.

Экономика — цIенкахетта IилмаДа. Тахан кIара къона къаьхьегамо кIоаргта кхетадеп практически вахаре хьанаре кхоачашдеи дехкарийла ва В. И. Ленина васкет: «Вай керттера политика пачхьалкхе экономический хьалъегIар».

Парте хьалхахка отталь дехкараш, уьк йIслагIга пятилетка кхоалагIга, хоалам6ева щера дизза кхоачашдара катийна нахан мехкарашт эш кIоанта экономически знанеш. Хьалха боахама планаш кхоачашъеча, экономика дегIайолавлеча тахан хьанаре дакъа лаца йиш яц экономически законаш лиха лоазарвен творчески а практически а царех пайда эйарцеп мара.

Цудухьа къаьстта терхо ю профсетан института кружока запитешка советски пачхьалкхен экономический политикана хетаьв В. И. Ленина произведенеш кIоаргта Iомаяра. Уж да «Советски Iаьлдала яргIанара декхарашъ», «Йилман-технически балхий план оттарп», «Боахам лелабара алхха цхьан пIанахь», «Электрификацех йола заметкаш» яхеи кхоьлоп балхаш. Цу балхех заангеи еча духха пайдане хаттараш, къмаьлаш ду ладугIарашца. Царех корттеварадеш къонача специальстанта моралвийн матерриальни гIойленаш яра, уж производстве дегIаьхара, института ергIагIа коллектива вахаре къонача инженера е техника дIаолоапача мотIга къаьхьаьла лешаш.

— Сона кетаюх пропагандиста, къаьстта а комсомольски пропагандиста хекъар да лаьм керда газеташ, журналаш, кхыллоа литературе деша, кIана аьлча, уж лелабара кьежжа мара доагIлача тайпара жоп йолалургаш ладугIарашца даьхьа хаттара, йиш дугрушш газета тIа кепатехка статьаш керда книжкеи ЗIамигача саго е йоIа деша йогаде, — йоаг Мавина Сергеевнас.

Аз айса а каст-каста еш «Партийни пахар», «Политическое самообразование», «Къона коммунист», «Комсомольски вахар» яхьа за журналаш тIеи газеташ тIеи кепатеха хуьл статьаш. Аз еша могаю уж ладугIарашца, хIаьта уж статьаш ЗИЙЙачуьа тIеIаьрзи дукха хеда кетаьлгаш ду чар пропагандистага. Сона хетачох, из чIоагIа лоархIаме ла тха политически кружока балха тIа.

Пропагандистан ладугIарашт ю хьье айтха бувзямаш да. Мавина Сергеевнайна хайнад ший кружокенаш кхамаьлап де, хи-тарши де къаьхьаната бах. Дух-кашна из дIайоллеслар ЗIамигачун тIера — хадданза политинформацеи енарца. ХьалхагIа ше ешар, цул тIеIьаьгIа ю Пугакха юкъеъзар дикагIа кийчбеша бола йоккхагIйола техник Воронеже Татьянен техник Коробков Валерап. Хlана цу масалле графикех чакхйоаш заняташ. Хан-каниэкъ газеташ деша, мехка чурнеи дунен хьалкъашта юкъерчеи вахарера гIулакхеи аьшнеи цар маIанех баьлар кагнрбой.

Пропагандиста балха тIа керттердар да цIенкахетта доагIар ха а дехаш, темах дуначуьу къаьстта хаттараш де, экономика лардаш яшха, шоаш цига Iоаьй знаеш практике кхоачашъе ладугIараш Iомабелера.

— Катиргхошта дика дова вай мехкарен доазол врахьарен керца хIамаш, — йоаг комсомольски пропагандиста Мавина Сергеевнас. — Уж довзарах лалаш гIулакх. Вай кхеберан идейни бIухой ба. Цудухьа къона интеллигенет ше а хIла вена пIеделогические клетки бала моллагIа хIама дошкеи цун маIан деи ховш.

— Тха Мавина Сергеевнас данн кертах доах, — яхьи дувц техника Комытхин Виталь. — керттердар знанеш хилар да, тхога яхаш. Шийна мел хозр камарына хьалу цо тхона. КIира, бетта дайзачул духхага хIама Iомаду цкъаз пайн заняте. Этгара хьалха тхо ухлеза Iомаду уйла е. Тхоей пропагандиста йоккъостагIа кердача тайпара кхетаду оаза духха хьалха деша тхоашта дайза хинна хIамаш.

Инженер-сантехник Кудряшева Ольга:

— Тхо пропагандиста дагадоалаца керттера хIама да, занятешка оаха Iолю знанеш института а отделана а хьалхашка латтача хьайдача декхарашца айхха ювва тхо Iомадлар. Оаха лаьрхIа хIара дийнахьара заданеш кхоачашъе, графиказ доагIлача бессей тIехдика оценка йолаш проектни документаши IадаIа, тIара заняте оаха отчет ду тIаийца социалистически декхараш кхоачашдера мишта дел дувнан. Укх тIера хьалхарча деношка дена хьанере кхалъеташ хьадоагIа тхо.

Инженер Киянов Александр:

— Кердача пятилетка кхоалагIа шу — хоадамбеш йола шу ла. Заняташка, пропагандистана цIьяна тIарашх оаха балха новкъарле ше IIамаш, цIенкахетта терхо еш дувц кхоачамбоапанаш дIадаьхора де дехарех. Тха института коллективин доп денна укх шера хьалин 22 декабрь тIэкхоачашъе кхоачашъе. СССР хьаьн 50 шу диэвра хетаьвча торжественни заседаше ше доклад еш Л. И. Брежнева белгалдаьккхар, экономически деглаьхар дагадеча дакъе къаьхьегама овсарде лаккъара наьсьана уьш, ьIиша. Цу гIулакха чIоагIа эпаш я экономика лардаш Iомаеи оаха занятешка эца знанеш.

— Мавина Сергеевна тха дикагIа болча пропагандистех пай я, цун кружок массаза хьалха я нах дукхагIа хьаувзаш ладугIараш дикагIа кийчбеннен хиларга дIалаца. Со кет-каста хул пар ешнеш техника. ЛадугIараша духха хатт-тараш деш пайдане чакхйоал уж. Хlаьта из дика ма дий, кагирхоша цIошта хетар дIаалар, шоай кхеча-там кIоаргбеш заанар. Керттера-ха ладугIараш шоайн а ба хьанаре общественникаш. Петрова Людмилен Корнунова Зинаиден комсоргаш ба, Комиссе Виталий «Комсомольска прожектор» яхача штаба начальник ва, Нагибина Галина — института художественни самодеятельности хьанаре дакъа доапар.

— Мавина Сергеевнас ьIинадар., — Мавина Сергеевнас могадаьлар., — Мавина Сергеевнас дыйлаьдар.. ЦIи-шеГа доалаьдар продолжаеца сий. Сий доаг, нагаьха санна декхаийла ма вий со яхаш а доаган, дего хьехарца ше хьалъаш Iулаьх кхоачашъеи хIама. Ишшта кхоачашдеи ше царайийца гIулакх коммунистказ Мищенкова Мавина Сергеевнас.

А. МИТРОФАНОВ,
ВЛКСМ обкома пропагандаган агитацин отдела заведующе заместитель.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ДАЬРЕШ ДУ МЕХКАРИЙ

Дика дIадолладаьл пятилетка кхоалагIа шу Назранерча тринотаилинкашна. Нагаьл санна хьалхагIа экI-вкIарча участкина мара заданеш кхоачашъеш хиналаце, хIана ергIга фабрика йьнна ну наьха тIа. Кхоачашъ1ьл цо января а февраль а планаш.

Тхо дIьреш деча цехе да. Шортта хъесг низ болча машинаш тIа дьаре хьоаца дуспвордингаш, ритмично сталу хьоаса бувза ахпарап.

Смешни мастера Исаева Маргаритас ший йоккхача сийрдача цехе гIолла дIа-ъха кхуьл тхо. Шена я цехе. Барахьа бIеIалар схера безам баи мехкарий. Нудухьа шоай дикагIа, хозагIа дар тIадийте балха багIга уж.

— Хьалле хьан деложо?— хетт аз Маргаритага.

— Дукха ба сраш-м, хьажал, малагIа къоастаерга вай цкъазара.

Хlаьта а ну дикагIчарех дикагIаьв корайпо тхона вохера а. Из я дукхача шерашка ухлаза тIаьхьегаш хьайогIа Аушева Фатима.

Ишшта могаеш вовш ухлаза сновальщица Ажигова Хадчат, кхыбарш.

Цхьа барт болаш, ЗIамигIо-новкъостаеш деш кхъеханг ба ухлаза эрсий, немIий, гIалгIай, кхыча къмий мехкарий. Шоайга къасташ бац кхона вазальщицаш Оздоева Iашата Жданюкова Валентинен.

М. ЗАНГИЕВ.

СУРТАШ ТIА: (ахьхе) сновальщица Ажигова Хадчат, (лоаг) Оздоева Iашата, Жданюкова Валентинен.

БЕРИЙ ДЕГАШ ХЬЕСТАРАШ

Ди тIехьа тоалуш доагIа вай мехка бахача нахьа хIай « торо. Цудухьа тIадувза барзкъа хозагIа, дикагIа хилийта гIерг уж. Грозненски швейно - производственни объединенеца чубIагIйча тха № 2 йолча цеха хIамаш тегараша тег берий комамаш. Барзкъаш хозагIа я тIадийхача товргдолаш а хинийтара дукха керда коделаш юкъеъзалаьш, оаха укх тIехьварча хийа. Цудухьа объединенеи кхы мел йолча цеиашка арахецача продукцеи дикагIа дIабоза тхд продукци. Укх тIехьварча шерашка цхьаьна рекламаш кIалийта тха коллективага тийна барзкъаш во да йьнна.

Объединенеи цеханта юкъе йIжачча социалистически яьхе хьалIара мотIгг деланеи и жа тIа кхоачаш. Масссех шу да оаха объединенеи карара-кара тIе Це байраьх лелаю. Укх шера а из деза совIIат карара ца дIайта дерхI цеха хIамаш тегараш. Цудухьа 1973 шера хьалха боахама планаш хьал хаьала хьоачашъера промышленности, тIишлоштечча, транспорта болхлоша Ерригтеевни социалистически яьхь йолаЙжарах» бола КПСС ЦК. СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК социм чIоагIа къобалаба, тIа а тIна доакхий социалистически декхараш тIаийнад цар. Укх шера план 22 декабрен цхьоалагIча квартала задани 29 мартен кхоачашъе доаг денна цха коллективо. Арахецна продукци дикеи тIехдикеи мара ца хуьлаш кердаьв 30 мелеЙх барзкъаш тега доладе дерхI укх шера.

Уж декхараи тоханна кхоачашдера шерра социалистически яьхь йоаржаьлй цеха хIамаш тегарана. Февраль бетта денз хIара кIира цкъа итогаш ю яьхе йьнна ца цена бригадина лаьхьа тоалмий. Хьалхара моттиг хьожаю производственни толамаш дикагIа хинна иа тIеи, къаьстаннее производственни дисциплина дIа-ва йолча, бIаьк йоаназн-продукци арахецача, кхы мел йола техника-экономически хьокхамаш толашгIа йола долча бригадина. Цунна ду лаьчан пIанта цена а карада-дика тела Це вымпели. Цул совIIа «профессеГа дикагIар» яхь цIи кIкхара йола конкурс а дIайоллаш цIгга укх шера. Цена бригадина юкъе яржжача ду тайпара йолеи яхье укх шера дайм хьалхалаат, таш хьайоагIа мастер Печенюк Любовь Ивановна керте латта бригада.

Т. ФРОЛОВА,
Грозненски швейно - производственни объединенеи комсомольски организацин тегача цеха партгрупнизацие секретарь.

Баркал, шоана

Тахан дерригача дуней прогрессийни адамашца шерра дездерда дунен хьалхагIа юкъеъзара кхалнаха. Тха трамваййн управленеи къаьстани дукха кхалнах ба.

Царна юкъе бу шоай Дьаьле доареш Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIеи тIа дешъа Iашараш а. Уж ба: движенена йола начальникъ Е. Д. Александрова, кадрай отдела йоккхагIйола инспектор М. А. Мороз, хIаьта ишша Е. В. Федоренко, Н. Овчинникова, И. М. Ефимова, Л. И. Черкасова, кхыбараш а.

Шоай низ хьанар ца кхедеи кхаьстеча трамваййн управленеи дукхаха кхалнаха Дьаьле деза совIIаташ тийнад. Царна юкъе бе Ленина орден ешиз войтнера А. П. Головченко, Къаьстама Шеча Байрака орден лелаю Мишуровская, «За трудовую доблесть» яха медаль лелаю Т. И. Ермакован М. Есенан.

Трамваййн управленеи дукха кхалнах ба Ленински юбилейни медаль еина. Трамвай водитель В. Р. Ногилайна РСФСР Лаккъеъзарча Советан Президиумна Сийлен тIомот еинай.

Общественни балха тIа а тIэнаре дакъа лоаца тха кхалнаха. Нохч-IIалгIай АССР Лаккъеъзарча Совета «депутат» я А. А. Смоленцев, Н. И. Токарева, А. А. Строчило, Н. Н. Арутюнян — райсовета депутаташ.

Кхалнах - коммунистаи Л. П. Голощапенко — КПСС Нохч-IIалгIай обкома пленума, Н. К. Кравцева — КПСС горкома пленума, А. А. Строчило, Н. Н. Токарева КПСС райкома пленума членаи ба.

Трамваййн управленеи 75 волгIелах 69 сар авари йоаназн болх беш ва. Укх тIехьварча хана трамвай лелаЙ Iомаенаи вайнаьха 22 кхалсар.

Укх кхалсарча пятилетка кхоалагIа, хоадамбеча шера алан хIама кхалхача кхоачашъера а шоай дешаре деша дикагIа кхоачашъе а наьхьабера а шоай низ ца кхоьбеи кхъхет трамваййн управленеи кхалнаха.

А. ШИЛОВ,
тха ветте воина корр.

ПИАНИСТКА

НАЗРАНЕ бахача наха йоазеш я Инкринева Хасиата Мадина. Фортепьяно кIайча тIа цун дитьча пIелгаш повза дьаьча боккха сакъердам уьш ца наха. Хьалкагlа хиннача наьхата пандаей моттиг дIалоацаш латт цу инструменто гIелгIай дезалашта юкъе. Тов из таханарча мехкарешка.

ЗIамига йиIиг йолаш деиз фортепьянацаза ца къасташ хьайоагIа из. Дешаеа чуйоагIаше а тайна йовзацаш уллача музыкальни школе йедар Мадина. Пекдика дешаш чакхъьякхор цо ёа юкъарча школаца цхьана. Цул тIехьагIа Грознера музыкальни училище а яьккхар Мадинас муттa дика дешаш.

Хlанз профессиональни пианистке я Мадина. Хlаьта а цу профессех дукхъа шийча, наха сеIIлен, сакъердам барца юкъаха хилаш йоаь. Ша Назранерча музы-[illegible]-ноле болх беш хьайоагIа юрист вайдина — къаьстаг я. Йхо агрономах — шиъ къаьстаг, вит лорах хIоъь къаьстаг я.

— Ишхалиьха къаьхьегамен бIаьти хьаяйш тоадара фу ду?

— Из проблема хьалхарча дакъе беррига Советски наьха хьал-торо йIаIо тоадра чотах а деш пачхьалкхен масштабе кхоачашдеи я.

Коммунисти чески парте XXIV съезде отталй укх пятилетке халкъа вахара хьал дегIадолалара социальни программа. 1971—1972 шераша 34 миллион гаргга болча къаьстаганнаца алапий пенсин лакхдаьд. Масала, дIадахча шера сентябрь бетта денз, алапеш тIатехад иоашта юкъе лукха-дукхагIбараш кхалнах а болаш болча лорашта, хьехархошта, деша даха ха йоацаш долла бераш леладелча учрежденей воспитательашта.

Пятилеткагара пятилеткага дегIайоагIаш я общественни потреблене фондаш. 1975 шерара 1,4-за лакхлургаш уж, 90 миллион сомага гаргга дIа а кхоачаш. Цар чотах тоадерда дукха бераш долча, торо йоацаш болча деза.ий, производстве болх беча кхалнаьха, дешабагIарий, пенсионерий вахарен бIаьти хьаяйш.

— Цалхадаьл деребаьл хIаманн ютгача, хинчастка, ишIйолча бытовой гIулакхаш доча учреждений сеть. Беррига мехка бIарча цIалькхIача пIелагIа пятилетке шинтел вIешнагIа боацаш дегIабо беча бIетон хьаяйш бофрам, хIаьта ютгашка — кхоьа.

Паччахьалкхено дерриге а ду бераш кхедара, юкъарча вахаре дакъа лацара, салалара, дешара кхалсага дукхагIча мукъа ха хIлийтара.

— Дукха бий мехна пачгалдеча балхаш ду кхалнах?

— Укх тайпара цIирал йоазлаерга из. СССР Лаккъеъзарча Советга цIирал пятилетка 31 процент, союзни республикий Лаккъеъзарча Советашкарча депутатех 35 процент —кхалнах. СССР Лаккъеъзарча Совета цIи палатах цхьаьнена— Къьмий Совета куцалу уьбечча Я. С. Насриддиновас, СССР-ея союзни республикийн министралла болх беш я 28 кхалсар, союзни республикий Министрий Советий председателий заместителалла — 10, союзни автономни республикий Лаккъеъзарча Советий Президиумий председатель е эмместитеель я 19 кхалсар.

ВЦСПС-а, цун Центральни Ревизионни комисее доллоцуьга юкъе 34,5 процент — кхаънах. Азербайджанен Киргизен профессионин центраша керте кхалнах лаьт. Цар кулгалдеш я профсоюзий верхI Центральни отраслевин комитет. Масала, хьаьнарга вай А. Г. Шкапурова. Из вуьга вай дезале пхелагIа бер дар. ТIаккха торговле техникум лькхар. Тиха директор хинар. Хlаьта из кулгалдеш я, ялх миллион совIIа сиг чувоагIача, учачхьалкхен торговлен потребительски кооперацеи болхлоп профсоюза.

Советски кхалсар маIача сагал ишхалкха а хIаманна тIехьаьнаеи ац: е таланта а е кхъьхьагIа безара а.

(АПН).

ВАЙ ЙИЖАРИЙ

Дунен халкъашта юкъера ца кхийттача хана ВЦСПС-а секретарага Александра Павлевна Бирюковайга цхьаьлолча хатташта жоп дилзар дийхар АПН-а корреспондента.

— Вай мехка экономика дегIайолаеча тахан мишта дакъа лоацу кхаланаха?

Тахан юкъера лаьрIача болхлошгеи гIулакхерча нахан юкъе 51 процент кхалнах ба, хIаьта колхозхошта юкъе — 53 процент. Промышленеста, куртбоахама производстеча, IилманI дагIаьхьа цхьаьна а лац кхалнаха болх ца бен. Шеграрга шу массаза йоал лукдагIа худ, лакхерча квалификацие специалисташ бола кхалнах. Тахан 9,9 миллионага дIаккхоач уж, е хIаллеа боахаме дакъа доацаза лаьхьеи юкъерча специальни образовани йолча берригеча специалистех 59 процент, Хlара кхоалагIа инженер, хIара кхоалагIа юрист вайдина — къаьстаг я. Йхо агрономах — шиъ къаьстаг, вит лорах хIоъь къаьстаг я.

— Ишхалиьха къаьхьегамен бIаьти хьаяйш тоадара фу ду?

— Из проблема хьалхарча дакъе беррига Советски наьха хьал-торо йIаIо тоадра чотах а деш паччахьалкхен масштабе кхоачашдеи я.

Коммунисти чески парте XXIV съезде отталй укх пятилетке халкъа вахара хьал дегIадолалара социальни программа. 1971—1972 шераша 34 миллион гаргга болча къаьстаганнаца алапий пенсин лакхдаьд. Масала, дIадахча шера сентябрь бетта денз, алапеш тIатехад иоашта юкъе лукха-дукхагIбараш кхалнах а болаш болча лорашта, хьехархошта, деша даха ха йоацаш долла бераш леладелча учрежденей воспитательашта.

Пятилеткагара пятилеткага дегIайоагIаш я общественни потреблене фондаш. 1975 шерара 1,4-за лакхлургаш уж, 90 миллион сомага гаргга дIа а кхоачаш. Цар чотах тоадерда дукха бераш долча, торо йоацаш болча деза.ий, производстве болх беча кхалнаьха, дешабагIарий, пенсионерий вахарен бIаьти хьаяйш.

— Цалхадаьл деребаьл хIаманн ютгача, хинчастка, ишIйолча бытовой гIулакхаш доча учреждений сеть. Беррига мехка бIарча цIалькхIача пIелагIа пятилетке шинтел вIешнагIа боацаш дегIабо беча бIетон хьаяйш бофрам, хIаьта ютгашка — кхоьа.

Паччахьалкхено дерриге а ду бераш кхедара, юкъарча вахаре дакъа лацара, салалара, дешара кхалсага дукхагIча мукъа ха хIлийтара.

— Дукха бий мехна пачгалдеча балхаш ду кхалнах?

— Укх тайпара цIирал йоазлаерга из. СССР Лаккъеъзарча Советга цIирал пятилетка 31 процент, союзни республикий Лаккъеъзарча Советашкарча депутатех 35 процент —кхалнах. СССР Лаккъеъзарча Совета цIи палатах цхьаьнена— Къьмий Совета куцалу уьбечча Я. С. Насриддиновас, СССР-ея союзни республикийн министралла болх беш я 28 кхалсар, союзни республикий Министрий Советий председателий заместителалла — 10, союзни автономни республикий Лаккъеъзарча Советий Президиумий председатель е эмместитеель я 19 кхалсар.

ВЦСПС-а, цун Центральни Ревизионни комисее доллоцуьга юкъе 34,5 процент — кхаънах. Азербайджанен Киргизен профессионин центраша керте кхалнах лаьт. Цар кулгалдеш я профсоюзий верхI Центральни отраслевин комитет. Масала, хьаьнарга вай А. Г. Шкапурова. Из вуьга вай дезале пхелагIа бер дар. ТIаккха торговле техникум лькхар. Тиха директор хинар. Хlаьта из кулгалдеш я, ялх миллион совIIа сиг чувоагIача, учачхьалкхен торговлен потребительски кооперацеи болхлоп профсоюза.

Советски кхалсар маIача сагал ишхалкха а хIаманна тIехьаьнаеи ац: е таланта а е кхъьхьагIа безара а.

(АПН).

МЕХАНИЗАТОР

Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза «Первынна цIи хеза я» механизатор Дудуркаева Камета. Массеех шера вIаштта цу боахаме кхъьхьагна лакхара хьокхаман доаган хьийогIа сий дола кхалсаг ца йоазап ваггахьа саг ван. Цо республике эгара хьалхарчарна кравсержайп «маIача нахьа» специальность.

Хlаман хьисап де ховш, шийна дагадеза кхоачашъера из я хьинар а ца кхолеш къаьстаргда цо дIахайтар механизатора моллагIа гIулакх шийна кхоачашде могарглхлар.

Духха еза кхалсага атта йоаза ший професси. Бокъонца карарделлъ цо из. Машина массабола кхайленашта духгIанонай. Масех хан: цIена лелаю Камета ший машина. Болх беча хана салоIаш йоаккхаш йола ха а ший машина на кулг ца тохаш дIаяхIаш цо.

Машинах къаьхьегама овсарде лакха йоаш йоаза пайда эйлургбер. Нудухьа боккха терхам тIабохийт Камета чуэдан дола ялат йоацаеча агротехнически хинен ца дойгаш чудерзазара. Цун комбайн чакхъьина участок лаьтон рельефа тоо мел хулийт лоа-ха хьеккхан цхьа ха лаьтта бежан хилиш.

— Кхыча комбайнера мегийтача а массанец бала кхоачаш хила деза ялат цIена чу ца эцар, — йоаг хьалха латтача механизатора. — Из юкъара беркат да.

Ишшта къаьхьегама овсарде лакха йолаш ший професси дукха езаш къаьстаеш вай Дьаьлен гIулакхаш доацаш йола Камета механизаторан, болх кхыча вай-кхыча кхалнаца хьокъам ба.

Ше сайна къаьстаган безаш, кхарзомаш хам бе ховш хьалкхелу цо ший ялх бер а.

Совхоза экономика лакхъера, лаьттан хьурмат дар долча дешнаш бIаьр кхоьа республика Лакхъеъзарча Совета депутат йолча Дудуркаева Камета.

Масса хана а боахама юкъара гIулакхаш къоастадеча дакъа лоаш йолча къаьстаг.

Ший професси толашгIа йолтарех лоархIаца но- вайнаьха кхалнаьха механизаторин балхахьара безам сообдах.

Трактораш тIа, комбайнаш тIа болх беркъ хьагаш бIархежка бо! ше зийча дог рауза долаш ше кхо ца еш механизмаш кхайле пхинна тIаийнад цар. Укх шера план 22 декабрен цхьоалагIча квартала задани 29 мартен кхоачашъе доаг денна цха коллективо. Арахецна продукци дикеи тIехдикеи мара ца хуьлаш кердаьв 30 мелеЙх барзкъаш тега доладе лерхI укх шера.

Уж декхараи тоханна кхоачашдера шерра социалистически яьхь йоаржаьлй цеха хIамаш тегарана. Февраль бетта денз хIара кIира цкъа итогаш ю яьхе йьнна ца цена бригадина лаьхьа тоалмий.

Хьалхара моттиг хьожаю производственни толамаш дикагIа хинна иа тIеи, къаьстаннее производственни дисциплина дIа-ва йолча, бIаьк йоаназн-продукци арахецача, кхы мел йола техника-экономически хьокхамаш толашгIа йола долча бригадина. Цунна ду лаьчан пIанта цена а карада-дика тела Це вымпели. Цул совIIа «профессеГа дикагIар» яхь цIи кIкхара йола конкурс а дIайоллаш цIгга укх шера. Цена бригадина юкъе яржжача ду тайпара йолеи яхье укх шера дайм хьалхалаат, таш хьайоагIа мастер Печенюк Любовь Ивановна керте латта бригада.

Т. ФРОЛОВА,
Грозненски швейно - производственни объединенеи комсомольски организацин тегача цеха партгрупнизацие секретарь.

Гудермесски район кхъьхетаьнаш хоиЙ сийдеш я - нохчий къона кхалсаг Арсаева Тамара, Школе 8 кIайс чаьх ма яьккхе я 1967 шера Гудермеса горбагIбенабаре шкеп-ларехь дукха гIулакх Iомае йолалеар из. Хlаьта 2—3 бутт бооллаше а барзкъаш тегара говзал Iомае йолалеар ма-ра а ерзаяь. ший йоккъостагIа шийса сменни заданеш кхоачашъе йолалеар хIама ца, дезиг гIерташ йола Тамара.

Цхьа шу гаргга ха мара яларзар производстве хьалхалаттарий мугIаре из дIаотта. Цул совIIа ше тегаш дола барзкъа хила безам тIагIоргболаш дика дора Тамарас. Духха ха яларехь цун портрет хьалтехар комбината сийлен доска тIа.

Къеъкаш ю комсомолка комбината юкъарча вахарах а. Юкъъаьнца вIашта шозза хержар из комбината комсомола, горкома, профсоюза комитетий членаи. Хlара Нохч-IIалгIай АССР Лакхекьарча Совета депутат, профсоюза коммунально-бытови предприятей обкома кандидат я Тамара.

Вай парте, Советски Iаьлдало шийл къьстагна шиттa бокъма мах бар дилзаш ю коммунистически къьхьегама ударник нов. Асаева. Укх шера шоай колективо социалистически декхараш тIаоцаш лаьа IIIO процент кхоачашъе дош денна: цо. Дlабахача внвари февраля бетташка заданеш 115—120 процент кхоачаш а ешна. Из дика кхоачашну бахача наьха къьстаан.

СУРТА ТIА: Гудермеса горбыткомбината швея-мотористка Арсаева Тамара.

И. ПЛИЕВА сурт.

ХИЙ ДИЛЛА КИЙЧЛУ

Ухх шера социалистически дехкаранна хьежжа ханачьен тIекхиен кайлашш гидротехнически сооружениеш тоше, хий чухона, юрта боахама культурашца хадаяза хий лоаттаделарга Iаманде денхарийла ба Сунженски районна хин боахама бохлой. Пунда цхьан Сунженски района зона лаьттан тIа ялата, балнахарий, юрта боахама кхыча культурагй дика хьувкъам нхебара боахамашта новкъостеча а дерзда оаха.

Хlана хий дехкача техниканна, гидросооружененшта, каналашта ремонт яра, боахамаша хин пайда ячара планан уггтарга балхан деш я районна хин боахама управленне коллектив.

Тха инженерно - технически бохлоша даьха а лоацан колхозашкен совхозашкен 350 полнвальщик кийчаьв.

Берригача кийчбача поливальщинех цхьан «Путь к коммунизму» яхача колхозера 130 сага ва. Парех 32 звено - вIашагIьеллай. Парна тIачIоагIьай ялат, балнздарап ,кхыйола юрта боахама культурашца кхетра участкаш.

Поливальщинна кхъхьегамчара бесам сообщаккара планаа совгIа кхебаьча хьувкъамах премиальни ахча тела отталлаш.

Ту колхоз йохкха опыт болчв бригадина Г. В. Костиченкое культаллечча цхьоалагIча бригада йохкаш хиннача дIадахача шера гурахь дийна кIа планан совгIа кхедир. Хlаьта хих шера гурахь дувча кIина 628 гектараш хIаране тIара 38 центнер чуа лоп а денна. Иштта лаьхара хьувкъам чуба лерхI цар коэртел юврIйолча 170 гектара тIара а хьажкIам хургйолча 150 гектара тIара а.

А. ПОТАПОВ,
Сунженски района хий лехкача системай управленне гидротехник.

КХАШКА — БIАЬСТИ

Нохч-ГIалгIай республика совхозийн колхозийн кхашка нйо-лагIча пятилетка хоадамбера, кхоалагIча шера бIаьсти хьаттаяьлхай.

Бlаьсти кхашка дерггдоча балхашка ерриге а юрта боахама техника дика тоаьв накъа-баьхкаб республика механизатораш. Цхьоалагlа март тIакхоачаш республике тоа а эь кхай тIа араяха кийчьыраш ялх вхар трактор яр. Хlаьта дIадахача шера гурахьи уьх шера IаIи юртбоахама техника тоаяр план 103 процент кхоачашйар. Трактораш бlаьстан балхашка кийчьйра пан тIехкхоачашйар республика йохкхагIа йолча юртбоахама районаша — Гроэненски, Сунженски, Урус-Мартана, Шелковской.

Республика дуккагIоалча боакампика тоаяь яьлнай ерриге тIехьаьовза техника а: сеялкаш, культиваторш, макташ, кхьяр.

ТIатеIIа тоаеш боахк республика механизаторашца кIа, муьх, хьажкIаш, пхьйола культурашца чуоашш йола комбайнаш. Колхозашкен, совхозашкен, «Сельхозтехника» объединенешкен 1 март тIакхоачаш 207 алар чуона комбайн тоаьв, е хIара йиъ-нех цаI. Хlаьта Наурски, Ножай-Юрта, Сунженски районаш-ка 34-ра 46 процентара кхоачаш комбайнаш тоаьв.

Кашкара балхам дIадоладе юрбоахама техника кийча хи-лара торо хулийтарга бlаьсти юв культураш агротехнически дикагIйолча доацдача хана дIае.

СОВГIАТАШ— ХЬАЛХА ЛАТТАРАШТА

Дукха ательеи чуйогIа Гроэненски Индопошна фабрика. Шолйла социалистически яхье а бахна кхаъкеп ательешкарча боахлопа. Дикагlчарна лоарIхаш я № 17 йола ателье. Кхалнаьха барокъаш тет цига. Барокъаш хоеш дикеи тегандаь массера а дукха заказчик хул ательеи. Февоаль бетта план 120.8 процент кхоачашйир барокъаш тегараша.

77 яхалсаг я колхозниц. Шолйла социалистически яхье а бахна кхаъкеп паь.

Дикагlчарца лоарIхаш ба зкройщицаш Шмитько Надежда, Сабалаш Мария, мастераш Козак Лидия, Хахулина Мая. Николенко Мария, Аржуманян Вика. Цар шеераш сийлен Леска та я.

Дунен халкъашта юкъерча ехалнаьха зезача цIей сийна сийлен грамоташ ахчан премеши елар белгалдаьлначарна.

Б. ЗСМУРЗИЕВ.

МИШТА КИЙЧБЕННАБ БIАЬСТАНГА

ХА ДIА МА ЯХИЙТА

Вай белгалдоаккхарга Нохч-ГIалгIай АССР территоре тIа феврале хьоттамен агрометеорологически хьалаш мишта хиннад а 1973 шера бIаьстан хьалкоча март бетта кхаъкера балхан мишта де дIае а.

Февраль бетта тIекхьаьча шин кIирера массераярца шн кIира хьалхагIа — денпен биiсаннен юкъера температура 0 градусера а кхьва — бIаьсти яьлар.

25 феврале, массераярца хенан-карчуа буттт хьалхагIа, пийселлар гурахь пийнна хьалхатIен бакъаштен хийцад мегарг-дола хьаланд.

Февраль бетта тIекхьаьча итт дийнахь хIаьдеи йоагчан йоаццин ха оттаргагIа лаьттан тIагIоллара тIоа сихха бокъабалла болабелар, республика центральнин малхбо-лехьарчен районашка бIаьстан юхье кхашка ду балхан дIадоладе мегаргдола хьалаш пийселлар.

Мартера хвоттам бе-бе хурга-лIайхача деноота меттеп цIаьхха шеллал уггтаргIа, кхашкара бакъаш 15 дийнахь хаза хургда с гетара юкъагIдусаргда йоачаш хи-дарахи лаьттан тIагIоллара тIоа бошабараи.

Мартера температура бозарнна 1—2 градус лакхагIа хургна.

Юкъ - юкъерча моттигашка кхашкара балхаи де мегаргда мартт бетта хьалларча итт дий-нахь. Бlаьстан юхье юв лIамаш IхьатIерга дIае йоалаургьга мар-та хьалкарча итт дийнахь.

Ухх шерарча хьалхаша бlаьстан юхье дуз платаши плата-бо-бови культураши хьалхагIа дIаер йоадамбоаллаш болча лоарIхаше хургда. Бlаьстан юхье юв культу-раш хьалхагIа дIа ие юв, хIанз лаьтташца тIоадал дуккагIа хьалъувза, дикагIа дегIаяка а хIувкъам дуккагIа лаккбе а йни хургьга варга.

Бlаьстан юхье юв культураш тIехьа дIайийча, лакха температура йолча а лаьттан тIагIоллара тIоа бокъабеннача а хьалхаша нийбургаа кхъхьаша уж дегIа-йоагIнига, лаьттанца царна кхов-чам балла тIоадал хургьяц. Цу тIулакхо хIувкъам лохбе тарлу.

Цудухка, хьалхагIе а — марта хьалхерчен шоллагIчен итт де-ношка — бIаьстан юхье юв куль-тураш хьалхагIе дIайийча пятилетка кхоалагIча, хоадамбера шера дIадахача шера гурахь дийна кIа планан совгIа кхедир. Хlаьта хих шера гурахь дувча кIина 628 гектараш хIаране тIара 38 центнер чуа лоп а денна. Иштта лаьхара хьувкъам чуба лерхI цар коэртел юврIйолча 170 гектара тIара а хьажкIам хургйолча 150 гектара тIара а.

А. ПОТАПОВ,
Сунженски района хий лехкача системай управленне гидротехник.

БалхашдIадоладаьд

Нйселлгlча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера юрта боахама культурай лакха хьувкъам кхебара дIадахача шера гурахь дейр нйз кхо ша бейр дарг йолларг хьажкIам Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза механизатораш.

Хlинца дуккха хьолта, 23 февраль тIекхоачаш тоа а эь кийчан линейкех тIа дIаоттайир цар боахама оррига тарктофаш, бIаьстан балхаш деш эшарглоча тIекхьаьнна инженерш. ДIадувза боорама лакхача кондицера дIа а кховчадеш Iаламдар бIаьсти юкъера культурай фу.

Техника тоаеш хьинаре кхъхь-кIийар совхоза дикагIйолча механизаторашца Асхабов Iалавде, Самбиев Абурешида, Бакдуев Хеда, кхачар.

Цу тIулакхо тоор хулийтарга бIаьстан балхаш хинахьа дIа а доладаль лоацача хана 15—20 дийнахь чакхдаха.

Хlинз Iан замалахь лаьттанца Iайна тIоадал соцlара балхаш дIадолалаьд совхоза механизатораш. Цхьоалагlча марте эггара хьалха из болх дIаболабир меха-низатораша Гебев Iайне, Бимурзаев Iалис, Шахмурадов Азме. 1100 гектара тIа бе безаш ба из болх.

М. ХАМАТХАНОВ.

Къонабарий пятилетка

МагIалбикерча межкадьтахошта, ахархошта, хьайбаш лелаберга-бохаш къаьсгаш ба тха комсо-молашен кIентхойн. Цар девиз: «Пятилетка — дийнаре къаьсгам, къонабарий говзаяь кердадараш».

Из декъар хьоачаш иннита хуй-ложаш итогаш ю оаха каст-каста. Къонача къаьсгаяхой йоккха отряд я тхо районе — 2500 саг.

Царех 700-не «Коммунистически къаьсгамца ударник» яха сийлен цIи йьккхай. 395 комсомолеи со-юзе бокаца кагирхойн шоай пятилеткай планан ялоачашлера гетара гарга IIерта4 дIаяьлча а. Шин шера ах шера йоагIа планаш ялоачашъяь баьнаб уж хьоте а. Царех ба газобензинонан заводе оператораш Кодзоев Джабраил, Собакинскин Леонид, «Ингушский» совхоза трактористаш Терлоев Мухаьнн, Богатырев Iалихан, дукха хьайбаш.

Кхаъкеп къаьсгаяа совгIа хIаман хьаькан деш, кердадар лаьхара, тахка тIера ба къонабараш. 520 саго шоай балха разрядан лакхосаш уьх тIекъаьрча хана. Районе а городе а къонабараша лаьрхIа вIашагIьехка болх бен я дикагIйола опыт Iомаю 600 кружок.

Дукха ба шоай техничеекаи творчеста боарам лакхбеи бола кагирхой. ДIадахача шера 47 рацпредложени сиза къонача болхбазаре. Царех производствена юкъеййъхьа 30-нех 41200 сом пайда баьнар. Кхонбара йолча комсомольскан фонде хIаьнаьха Iолгlалаш 70 сагн сом ахча.

Творчески къаьсгарца къастта белгалбаьха лоь кхона мехкадь-тахой Плиев Ахьмади, Дербичев Iумари, Давыдов Владимир. Цу кхаьне ешнех 12 рацпредложе-пех 11 эзар сом пайда баьккхар. Хlинз а ба уж цхьа хIама тохкаш, лаггабуьзаш.

Шерра дакъа лоаш къонабара-ша къкъяра вахаре а. Кест-кастта субботникаш ду цар. ГIишлошъе-ча, предприятеша, организацеи-ка. Хlаьта газобензинонан завода комсомольцаашен кагирхошен мах боанаш хIаране шера 50—60 са-хьата кхъьеп шоай коь ина гIирс-ган къаьдера. Цу тайпара мероп-риятеи чакхйоахаяха даим шоашка-ра хьокхам гойташ хуз цар комсомольцаи Фирсова Валентина, Богородова Люба, Блохнич Рамса, къаьсгарш.

С. КОРИГОВ,
ВЛКСМ МагIалбика горкома хьалхара секретарь.

Нохч-ГIалгIай республикоьсоюза универсально-торгови базе болх бен 300 совгIа саг ва. Ерригсоюзни яхье хьалхара мотгIе яккхараь РСФСР ,Лаккхъьарча Советен Министрий «Советен Сийлен грамота енгай цунна. Дукха ха йоаццан облсовпрофа республика Къаьхьега-ма Сийлен Книга тIа дIа а яззьяй из.

Пятилетка лоарIхамерча кхоалагIча шера планан 25 декабре кхоачашйе ыпна социалистически дехкаран тIаийдад цу база коллек-тиноа.

Ялъе хьалхалаттарех я берий, кхалнаьха, мэIача пальха кога тIерс болча Александр Николаевич Шерстюк коуте латтача скола-да коллектна. Товаробороота-ргай планан 28 марте кхоачашъе лерхI цо.

Дика болх барах Ленинскин юбилейни медаль ейнай, сийлен Доска-та тIа яльяхьа изо. Шерстюк.

СУРТА ТIА: А. Н. Шерстюк.
С. Воронина текст.
С. Темиргаева сурт.

КЕРДАДАРАШ— ПРОИЗВОДСТВАНА

«Горскнефть» НГДУ межкадьтахошка, рационализаторашца, изобретательшца ухх тIекъаьрча шера дакъа дикка тобабаь рационализаторски болх. ДIадахача шера пар кийчьяча рационализаторски 125 предложенеи производственна кхъьеп-кIар ца пачхьалкхенна 46,9 эзар сом пайда беш йола 115.

Рационализаторий болх тобабара чоагIа накъаьлар управленне чакхйоахи ах шера бола хьажка-раш - конкурсаш. Цар дикагIа вIашТехбабаккхар шехийн, служ-бай рационализаторски болх. Совхоза хьалхарча ах шера хьалха-ра моттигаш яьлар электроснаб-жене электрооборудованна прокатно - ремонтни цеха, скважинашта лаьттан кIалеи капитальни ремонт еча цеха, РИТС-а коллективашца. Царна хьожайир хIа-разер 160, 110, 80 сом дола пре-меш.

Шоллагlча ах шу чакхдоалача хана хьалхара моттиг яьккхар Даниелев Евгений Митрофанович керте латтача шоллагIча районан инженерна - технологически служ-бене коллективо. Цо кийчьыча 29 рационализаторски предложене производственна эзарал сомаш пайда бир. Рационализаторски бIаьа тIа хьинаре дакъа лоацаш ва цига 12 сар.

Ши-шеIIа хьажкинадаш уж то-ламаш. Цекий, службай кулгал-хоша дукха кхъьийгад рационализаторски болх тобабара. Цудухь хьажара-конкурс хинача цхьан шера дакъе бийца пайда баь ца Iеи кхоьлI эзар метр турба, 21 тайп-тайпара задарижаш, ялх клапан, ялх флапн, 4 эзар тонн мехлашта, 44 эзар гарга киловатт-сахьат электроэнерги, кхьйола материалаш.

Эльдарово яхача моттиге мехк-бабаь а доаккхача тIоаннашкара давлени , лохьлардIеи цигара доаккхаш дола Мехкадьта кIе-зигIалларгда давлени тIоаннашкара давлени лохьлийта йиш йо-лаш яьар. Цига хьинаре дакъа лаьцар управленне рационализато-ваша. Производственна кхъьеп-кIар ца 23 предложеин. Уж тIегIаяь я мехкадьта тIоаннашкара давле-ни лох ца кIайтара йола методаш производственна кхъьехьара. Цар иннача предложенеи мехкадьта тIоаннашка кий чухухйр. Из бакъан долаш №№ 73, 51, 78 кхы дукккха-скважинашкара а хьадоаккха мехкадьта дукхагIа хилар.

Говзаяь дикагIа дIадахарг диларах тарра воозаш ва уьхаза мехкадьтен гаан йоаха къона оператор Ги-тайпара баракъашш тел. Цуи совгIа, хIара планабаза тIа тика я эггара саготагIа яьлан йола предметаши тайп-тайпара промышлен-ни товараши эца йиш долаш.

Масесаза дIахар мо, трауглерашш дийнахь шка плавбазашца тIалоогIа чIехьарий дIалаза. Трауглерар доасседеш латтача скоь-тIа плавбаза каюг-компане са-льа, фильмашка хьаже, художествени самодеятельность концертагI лацувгIа е тика тIа баха биш я чкъьярий доаккхаш кхинна-решка. Бакъда, кино, телевизор-ташка, библиотекаш-м трауглерашТIа я я, хIаьта а плавбазаий торонна йоккхагIа я.

Чкъьярий дIачуйайъа Iан бIаьсти. Чкъьярий дахь долча кемаш лоагорга, дина, кхачан продукташа Iалашгу шар, хьа а ййо, дIа а тел царна почта.

Анна ГАРКАВАЯ,
АПН корреспондент.

ДИКА IАНГАРДОАХ ХЬАЙБАШ

Цхьаьдолча дакъе дика толамаш дакъал дIадахача шера Ачхой-Мартана района хьайбашш лелдераша. Пачхьалкхенна фуаш доахара йолча 100 процент, тха— 169 процент, духх — 101 процент кхоачашъяьй Цхьабакъа, Iшура яккхарех из паччьалкхенна боху-керех план кхоачашъяьна декъар тIадисда районе боахамий хьай-баш лелдерашта. Из декъар кхоачаш ца дара бакъенан дукха дар. Цхьабакъа, кортгера дар-доаккъара цхоп ца бош, бизза пайда ца эпаш доадар, дикалеп дукхалгсн диллача из тоъал кийчьв хинналлалаше а.

Шеларара шерара дегIадоагIаш латт районе доаккар Iаламдар. Шердаьд цкъа дIайийча дукхача шерашка тIаьовла баьцаш дIаьов лаьттан. Доаккара дIаьовча куль-тураша дIаьовлача лаьттах 13 процент хIаьнаьха дика хьал до-лаш хилар. Цхьабакъа, доаккар-на дукха лоа дилла кхона хьай-баш дIадолаларх дувша езаш хилар хьайбаш кхабара раионон. ЧоагIа гIелденнача царна нормал совгIа ишшо тIоаннашкара. Районо-ванни фух дола нйс бIаь шинар йийад.

Деттача доахана Iулаита къа-денгарлгата мотта кхона доахан ижьелолалдара болх шера дIа-болабаьб боахамаша. 1971 шера бутIе, дигар 1070 шинар. Цхьаьа 1972 шера — 860.

Цу керрогне торо дулийт шура яккхарех из паччьалкхенга бок-карен гIулакх айде.

Ухх денношка хьайбаша Iа мишта доаккх хьожаш районера комиссеи хилар доаккашка. Бьа-ча тохкамо гучадьаккхар района хьайбаш кIаннехьа дика хьал до-лаш хилар. Цхьабакъа, доаманца дукха лоа дилла кхона хьайбаш цIадолаларх дувша езаш хилар хьайбаш кхабара раионон. ЧоагIа гIелденнача царна нормал совгIа ишшо тIоаннашкара. Районо-ванни фух дола нйс бIаь шинар йийад.

1 март тIакхоачаш района кварталыи план дукх доаккхар 111 процент, тоура 93 процент, фуаш 70 процент кхоачашъяьй. Из дIадахача шераца нийсйича дукха дукхагIа хул.

Уьх шера дIабахача шин бетта ерригача районе хIара хьожбата Iаттагара юкъера лаьрхIача 315 килограмм шура яьккхай, хIаьта Апсанов Авалу бригадир волча «Лермонтовский» совхоза хIоалагIча отделенерча ферме — 380 килограмм. «Самашкинский» совхоза кхоалагIча отделенерча ферме хьайбаш лелдеча Кантаева Язмана ше Iунал деча 20 Iаттах Хlаранегара 440 килограмм гарга шура йоаккх. Иштта дика хьокха-маш доаккх доаркашца Бетмурзоева Асмад, Дибирова Зурпас, Бухаева Дакъас, кхыбараша.

Иштта, нйслагIча лаьттача хоадамбеча, кхоалагIча шера тIаийца шоай социалистически дехкараш толамца кхоачашдара бер-рига ина тIабахийта кхаъкеп-ша ба Духой-Мартача района хьайбаш лелдераш.

А. МАТЮШИНА,
Ачхой-Мартана района юрта боахама управленне начальник.

КАМЧАТКЕРА ЧКЪАЬРИЙ ДОАХАРАШ БОЛЧА

Петропавловск - Камчатски форда чкъьарий доахача порта цхьан паччалъ хьатIадоагIа лоь-кха кема. Оторски форда чура чкъьарий дахх дахахара пин бутт а бакъха юхайоагIа «Ламут» яха плавбаза я из Хlана яхача кема плавбаза хьинай тайп-тайпа рассортимент болча сельдеви продукце 16.181 центнерн шиш тайпара берхIала дехкача сельдий пхиппа килограмм куза 639.300 банкеи. Товарни продукце мах —5 миллионни 629 эзари сом. Цхьаь бакъ пайда—713.8 эзар сом. Цхьан рейсе экипажка члена юкъера апли — 3.382 сом. Иштта и рейса экономически результаташ.

Фий хIаьта «Ламут» яха плавбазаз?

«Ламут» — Камчатски тралови флота доалалъерча форда тIа ле-ларча ворхI заводах цаI. Промысла хIинзарча хьалашка, чкъьарий доаха флот керттера дальсье лаьттан тIарча базашта гIазина болх бен йолча хана, форда тIа йоллашъеха а чкъьаран продукци кийчьйу цу тайпара заводаш бок-кхачу лоарIхаше я. Дакъа чкъьа-рий чакхдаха цар яиз кхачарга хьежжа хул чкъьарий доахача траулерий ерригача экипажий балха эффективности темпи, хIаь-та бухсоацца кхьяьчу, — кийчь-ча продукце диллаа, доаге, бIарг-чача дакъа рентабельность а. Оборудовани керланяккар бачьан долаш плавбазай балта оксорле тоъал лакъенна. Форда тIа ле-ларча цу тайпарча хIара-даза денен бийсаннен Iорадлу 900 центнер керда чкъьарий, чкъьрех хьа-кхаьстача хIамаз 1000 центнер хьоара чакхйоах, 850 центнер бешкашка берхIала дохх, дхи ки-кила чубода аьз ваарнера яхоачаш сельда банкаш арахеп.

Чкъьарий кхача тайпаеч а шига продукци хьже диш хургйолаш механизированни лиеш оттяяй плавбазаш тIа. .

Сельд чакхбаккхара процесс тоъал чоахкаяь я. Эттара хьалха хорж из. Банкашка чуболлаш бе-ла чкъьара боккхагIбар мара хи-ранд, магIгIбар бешкашка болхIала болл. Халахете а, банкашка чкъьарий чудохара процесс ду-нен тIа цхьанхьа а хIинзарча хьа механизаци ц, ш. Уьхаза са-са бIарга кулгалш эш. Вон юхе жел диспар — масее тайпара спе-шен тезка тузлука порцеи (кхоа-калъеч гуьз бан берхIа) автоматий ловвязоватала банкашка чуйот. Цхьан саго болх беча автоматически захаточни линеч чакхбаьнна селы банкаш чу доахкинаре а тIор еча къьастача камераша доаттаеш цхьа ха йоаккхийт цул тIехьаьга кийчача продукце дикалга дхожаш йолча отделе боза.

Плавбазе, моллагIча кхачан комбинате а санна, цу чкъьаран продукта дикалга бокъенца хьожаш йола лабсаторн я.

Тузлукаш, пряносташ нийса кийчьяра хьеж инженераш-химикаш, тайп-тайпара химически анализаш ю. Селька банкашка нийса чуболадаьй хьож.

Чкъьарий хоахкаран царех продукци кийчьелген белгалдаьгга-ча хIоалагIча дувзаленна дIа. Кест-кастта хьувча фордо новкъарле ю. Кхььеп-кIар ца пачхьалкхенна 46,9 эзар сом пайда баьккхар. Кхонбара йолча комсомольскан фонде хIаьнаьха Iолгlалаш 70 сагн сом ахча.

Творчески къаьсгарца къастта белгалбаьха лоь кхона мехкадьтахой Плиев Ахьмади, Дербичев Iумари, Давыдов Владимир. Цу кхаьне ешнех 12 рацпредложе-пех 11 эзар сом пайда баьккхар. Хlинз а ба уж цхьа хIама тохкаш, лаггабуьзаш.

Шерра дакъа лоаш къонабара-ша къкъяра вахаре а. Кест-кастта субботникаш ду цар. ГIишлошъе-ча, предприятеша, организацеи-ка. Хlаьта газобензинонан завода комсомольцаашен кагирхошен мах боанаш хIаране шера 50—60 са-хьата кхъьеп шоай коь ина гIирс-ган къаьдера. Цу тайпара мероп-риятеи чакхйоахаяха даим шоашка-ра хьокхам гойташ хуз цар комсомольцаи Фирсова Валентина, Богородова Люба, Блохнич Рамса, къаьсгарш.

С. КОРИГОВ,
ВЛКСМ МагIалбика горкома хьалхара секретарь.

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА КОЛХОЗЕ

Дика дIадоладир 9-ча пятилетка лоарIхамегIара кхоалагIа шу Шьыла района Куйбышева цIе-рагIча колхоза къаьсгамхоша. «1972—1973 гг. ш. Iан замалахь хьайбаш продукташ йоаккхиен кийчьелгеи алсамыккхар дуттаь Ерригсоюзни социалистически хьь ёоаржаярх» боля КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС сечам кхоачашбара хьинаре къ-лет колхозашца. Кварталыи планаь паччахьалкхенга 119 тонн шура йоккха езаш я колхоз, хIаьта 23 феврале кхачашна шурий зезаре дIаяьений 98 тонн. Кварталыи план 10 марте кхоачашбе-лош деннад хьайбаш лелдераша.

Колхозо паччахьалкхенга дудх доаккар «Гулакх а дика ,ма. Да тIехьагIа лаьхлуи йоагIа хьайбаш продукци. Уьх деношка къаьсгата дика къаькет доаркашца Мастадо-ва Нуржана, Якаева Кужула, Эльсанова Келисат, кхыбараш.

А. ГАЛУЕВ,
Шаьла района юртбоахама управленне керттера зоотехник.

ФУБЕХК БА ДЕШАРХО?

ВАЙ занарча политехнически школана хьалхашка латта лекъяш дукха дуйла та дезаш дика довзаш да. Цудухьа хIанз вай дувнарга уж хьохачу да цеча школаех. Кхоачаш ца деча школаех ях, мичча тIайнара кхоачашдина цох тоьхьа боаннадаь. ХIанз ахьча, дешархочуна дешара - кхетама хьехам балара дош ишшта пIтача школа кхебу кагийчаш техникарча чохьанкача. хIара сагатара массе оагIорахьара чиннеш лекха кхетам кулга дIадекача вахара кийча халле йиш яц.

Долче. хьожаргда вай Наьсарен района Наьсар - Кертерча юкъера школа дешархоша дешара-кхетама хьехам балара тIулакх ишшта вIашIтIехьдьахкеа. Школе дукхагIболо хьехархоь лаккера образованин йолаш бе. Цар массане баьг вIашагI а кхийта, шхьаьнга шоллагIчоа эшаш дола новкъостал а деш, хIаьта шоаш хьехаш хьалх долча беркъ бекхьонна лог а лазаш кхьежагш хьажа дукха дика тIулакхаш кхарIазвардолиш дика коллектив я из.

Цхьабакъда, из де вIашIтIехьдалар хьехархоь. Из къаьста гучадоал дешархой дешарех кхетам хилара процентага хьежача. Из пифда... 82.7 процент мара яц. Ящка ца яьшъаха деша цуг маIан. Школе дешаш цхьа эзарн шиъ бIаьн совгIа бер да. Царех вуьрийта совгIа процент дешарех кхеташ лаа. Вешта аьлча, кхо бIаь гаргга деша. Цаьхьа ца. Наьсар-Кертерча школе хьехархоша цу аьттонах. Цу хьакхъьла школа дешара дакъа заявдуюш Н. Хамхоева муьIарадаг дуг.

—Долаш дар сенна кхуьсарга кхайла. Моттигаш шийсу йийкъа хилара классан группаш вIашагI а тешаш урокаш цхьан хьехархочо тешаш а, хIаьта цхьаьна йолча хана вIалла урок ца луш а.

ТIакхха дувна эшиг бераш дешарех кхетара процент лоьхьира! Хьоаха ца деш дита, йиш яц цхьаьнга а. ХIара денна дукха дешархой бус заинтеншка ца уьаш. Тхо школе хиннача дийкъа кхьоалагIча сменагIа дешаш болча кхойтта классерча дешархоь шоьшкъа гаргга цаг деша ца воагIаш писавар. Цхьаьна бакъда заявдуюшеца Н. Хамхоева пхелагIча классе Г. Гурунас луча эсий метта уроке хилар тхо. Малдарга аьлча, урока тематически план кхоарга уйла яь, урока тема йинна йоашхьан оттанъашар. Цудухьа урок дика чакхъьккха вIашIтIехьдалаизар хьехархочуьл. Хьехархо ше а гIалатъюьлар. Цул совгIа, ха тоьаьзар урока тема чоагIъе.

Из а дерриге дан. Хьехархочоа ха деза дешархочунна кхамъаьл де, эшиача моттиге дешара, вела-валарца бер хьаллаца, эшиача новкъде. Бакъда, цхьаьнга дича а берригача дешархоша шIаьтарра охца волаш урок чакхъьккха йиш яь. ХIинца вай юьша урок иштта чакхъьчьлар ишъьхьаьнга Iена.

Хоьш да, эрсий меттах бераш дика кхеташ хиларга хьежжа маьга ксьйола предметаш а цар кхелъер йоашIора. Хоьш мехкалара, юрташка дахача берий дукхагIча дакъе школе мара эрсий мотт Iомабелга даь. Цудухьа вай республика юрташкарча шиколашта РСФСР просвещение министерства боьзо ешиг денарахьара эрсий мотт дикагIа Iомабар духьа дукха дешархой чубола классаш, цхьаь хьехархочоа пи аланн е шиннена цхьаьна аланн а телаш, екъа а ецъиш мотт хьеж. Долче, ишшта пайда эи Наьсар-Кертерча школе хьехархоша цу аьттонах. Цу хьакхъьла школа дешара дакъа заявдуюше Н. Хамхоева муьIарадаг дуг.

—Долаш дар сенна кхуьсарга кхайла. Моттигаш шийсу йийкъа классаш группаш вIашагI а тешаш урокаш цхьан хьехархочо тешаш а, хIаьта цхьаьна йолча хана вIалла урок ца луш а.

ТIакхха дувна эшиг бераш дешарех кхетара процент лоьхьира! Хьоаха ца деш дита, йиш яц цхьаьнга а. ХIара денна дукха дешархой бус заинтеншка ца уьаш. Тхо школе хиннача дийкъа кхьоалагIча сменагIа дешаш болча кхойтта классерча дешархоь цхьаьнга гаргга деша ца воагIаш писавар. Цхьаьна бакъда заявдуюшеца Н. Хамхоева пхелагIча классе Г. Гурунас луча эсий метта уроке хилар тхо. Малдарга аьлча, урока тематически план кхоарга уйла яь, урока тема йинна йоашхьан оттанъашар. Цудухьа урок дика чакхъьккха вIашIтIехьдалаизар хьехархочуьл. Хьехархо ше а гIалатъюьлар. Цул совгIа, ха тоьаьзар урока тема чоагIъе.

Из а дерриге дан. Хьехархочоа ха деза дешархочунна кхамъаьл де, эшиача моттиге дешара, вела-валарца бер хьаллаца, эшиача новкъде. Бакъда, цхьаьнга дича а берригача дешархоша шIаьтарра охца волаш урок чакхъьккха йиш яь. ХIинца вай юьша урок иштта чакхъьчьлар ишъьхьаьнга Iена.

Хоьш да, эрсий меттах бераш дика кхеташ хиларга хьежжа маьга ксьйола предметаш а цар кхелъер йоашIора. Хоьш мехкалара, юрташка дахача берий дукхагIча дакъе школе мара эрсий мотт Iомабелга даь. Цудухьа вай республика юрташкарча шиколашта РСФСР просвещение министерства боьзо ешиг денарахьара эрсий мотт дикагIа Iомабар духьа дукха дешархой чубола классаш, цхьаь хьехархочоа тIа аланн е шиннена цхьаьна аланн а телаш, екъа а ецъиш мотт хьеж. Долче, ишшта пайда эи Наьсар-Кертерча школе хьехархоша цу аьттонах. Цу хьакхъьла школа дешара дакъе